

Висновки. Підсумовуючи викладене, переконані, що застосування правових обмежень, тобто загально-правових наслідків судимості, передбачених ч. 3 ст. 63 Конституції України до людини та громадянина, які відбули кримінальне покарання, але мають непогашену (незняту) судимість, не представляється можливим. Це пояснюється відсутністю процесуальної підстави їх застосування, тобто встановлення вироком суду, а також відсутністю правового підґрунтя – невідповідністю таких обмежень Конституції України. Відсутність у особи статусу «засудженого» є перешкодою у застосуванні до неї загально-правових наслідків судимості. Частина 3 ст. 63 Конституції України – це єдина норма, що дозволяє обмежити права засудженої особи. Внаслідок зазначених протиріч виникає необхідність приведення у відповідність процедури застосування наслідків судимості до осіб, які вже відбули покарання, шляхом внесення відповідних законодавчих змін.

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 5-те вид., переробл. та доповн. / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К. : Юридична думка. – 2008. – 216 с.
2. Голина В.В. Погашение и снятие судимости по советскому уголовному праву. – Х. : Вища школа. – 1979. – 137 с.
3. Уголовный закон: Опыт теоретического моделирования / [Отв. ред В.Н. Кудрявцев, С. Г. Келина] – М. : Наука. – 1987. – 276 с.

ЄВДОКІМОВА О. В.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права № 1
(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)

УДК 341.241

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ
ПРИ УКЛАДЕННІ УГОДИ ПРО ПРИМИРЕННЯ АБО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ**

У статті розглядаються питання визначення мінімальних меж міри покарання та можливість її пом'якшення при укладенні угоди про примирення або визнання винуватості.

Ключові слова: покарання, призначення, угода, примирення, визнання винуватості.

В статье рассматриваются вопросы определения минимальных пределов меры наказания и возможности ее смягчения при заключении соглашения о примирении или признании вины

Ключевые слова: наказание, назначение, соглашение, примирение, признание вины.

The article deals with the definition of the minimum limits of punishment and possibility of its mitigation when entering into the reconciliation agreement or admission of guilt

Key words: punishment, application, agreement, reconciliation, a recognition of guilt.

Вступ. Дотримання розумного балансу між захистом суспільства від злочинних посягань та охороною прав і свобод осіб, які опинились у сфері кримінально-правового переслідування, завжди становило складну проблему. У зв'язку з чим пошуки нових шляхів оптимального врегулювання «кримінального конфлікту» й досі залишаються одним із важливих завдань державної політики України у сфері протидії злочинності. На сучасному етапі розвитку чинного законодавства України до одного із засобів вирішення цієї проблеми можна віднести нещодавно введений Кримінальним процесуальним кодексом України, який набрав чинності 20 листопада 2012 року (далі – КПК), інститут – кримінального провадження на підставі угод. У цілому застосування процедур примирення у кримінальному провадженні відповідає світовій практиці, проте слід зазначити, що обраний законодавцем шлях його регламентації не позбавлений недоліків, що пов'язано, насамперед, із відсутністю чіткої законодавчої регламентації питання обрання міри покарання за вчинений злочин на підставі угод.

Незважаючи на свою новизну, проблема застосування покарання на підставі угод вже досліджувалась у наукових працях, наприклад, М. Вільгушинського, І. Давидовича, С. Міщенко, М. Сіроткінної, В. Тютюгіна, проте залишилось чимало аспектів, які потребують подальшого аналізу та вдосконалення.

Постановка завдання. Відповідно до ст. 468 КПК закон передбачає можливість укладення двох видів угод: 1) про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим; 2) про визнання вини між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим. В цих угодах, зокрема, має бути зазначено: правову кваліфікацію із вказівкою статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, розмір шкоди, завданої

кримінальним правопорушенням, строк її відшкодування, а також узгоджене покарання та згода сторін на його призначення тощо (статті 471, 472 КПК). Отже, КПК у разі укладення зазначених угод повноваженнями щодо визначення виду та міри (строку, розміру) покарання за вчинений злочин наділяє сторони цих угод (обвинуваченого, потерпілого, прокурора). Що ж стосується суду, то, згідно з положеннями ч. 1 ст. 475 КПК та ч. 5 ст. 65 Кримінального кодексу України (далі – КК), він, переконавшись, що угода може бути затверджена, ухвалює вирок, яким її затверджує і призначає узгоджену сторонами міру покарання. На цьому законодавче регулювання даного питання завершується, оскільки, надаючи можливість сторонам угоди самостійно визначати вид та міру покарання за вчинений злочин, чинне кримінальне та кримінально-процесуальне законодавства України не містить жодних приписів, які б регулювали сам порядок її обрання у цих випадках. Тобто у законі не міститься відповіді на питання: 1) узгоджений вид покарання має бути з числа зазначених у відповідній санкції статті Особливої частини КК чи можна обрати будь-який з передбачених у ст. 51 КК; 2) у яких межах цей узгоджений вид покарання може бути призначений: а) у тих, що визначені у відповідній санкції, або б) з виходом за її мінімальні чи максимальні межі цієї санкції?

Результати дослідження. Аналіз судової практики свідчить про те, що у зв'язку з відсутністю чіткої законодавчої регламентації призначення покарання на підставі угод суди іноді затверджують узгоджене покарання у розмірі, який не тільки не передбачений у санкції статті Особливої частини КК за вчинений злочин, а взагалі не зазначений у статтях Загальної частини КК. Так, наприклад, Франківський районний суд м. Львова засудив за ч. 1 ст. 125 КК до штрафу у розмірі (25) *неоподаткованих мінімумів доходів громадян* (далі – НМДГ) [1]. Яготинський районний суд Київської області за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 125 КК України, затвердив узгоджене покарання у виді штрафу у розмірі *20-ти НМДГ* [2]. Що ж стосується вироків Генічеського районного суду Херсонської області [3], то ними засудженим було призначено покарання на підставі угоди про примирення у виді штрафу у розмірі *10 НМДГ*.

Між тим, згідно положень ч. 2 ст. 53 КК, штраф визначається судом залежно від тяжкості вчиненого злочину та з урахуванням майнового стану винного в межах *від тридцяти НМДГ до п'ятидесяти тисяч НМДГ*, якщо статтями Особливої частини цього Кодексу не передбачено вищого розміру штрафу. Отже, у наведених вироків суд затвердив узгоджене покарання на підставі угоди у розмірі, що є нижчим від мінімальної його межі, встановленої у ст. 53 КК. Виникає питання: чи правомірні такі рішення суду? Уявляється, що ні. Незважаючи на те, що у КК відсутнє положення, яке безпосередньо регулювало би порядок обрання міри покарання на підставі угод, втім системний аналіз чинного законодавства дозволяє зробити висновок, що зазначена судова практика є неправомірною.

По-перше, відповідно до п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України виключно законами встановлюються діяння, які є злочинами, та відповідальність за них. Роз'яснюючи зміст цих конституційних положень, Конституційний Суд України у рішенні від 30.05.2001 № 7-рп/2001 (справа про відповідальність юридичних осіб) зазначив, що склад правопорушення як підстава притягнення особи до юридичної відповідальності та заходи державно-примусового впливу за його вчинення визначаються виключно законом, а не будь-яким іншим нормативно-правовим актом. Лише Верховна Рада України у відповідному законі має право встановлювати, яке правопорушення визнається, зокрема, злочином, та міру відповідальності за нього. Зазначені питання не можуть бути предметом регулювання підзаконними нормативно-правовими актами, ні, тим більше, актами застосування права, зокрема вирокі суду. У зв'язку з цим вважаємо, що якщо ці питання не можуть регламентуватися навіть підзаконними нормативно-правовими актами, то, тим більше, вони не можуть становити предмет домовленості в межах укладення угод в кримінальному провадженні.

По-друге, відповідно до ч. 2 ст. 1 КК для здійснення завдання щодо правового забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, КК визначає, які суспільно небезпечні діяння є злочинами та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили. Згідно з ч. 3 ст. 3 КК злочинність діяння, а також його караність та інші кримінально-правові наслідки визначаються тільки КК. Отже, лише у КК закріплюються види покарання, які можуть бути призначені за вчинений злочин, а також їх граничні розміри та строки. Зазначені положення не мають будь-яких виключень, а тому вони є загальними і стосуються будь-яких випадків обрання міри покарання за вчинений злочин, незалежно від того, чи обирається вона у загальному чи у особливому порядку кримінального провадження. У зв'язку з чим встановлені у статтях Загальної частини КК мінімальні та максимальні межі видів покарань є обов'язковими для суду у будь-яких випадках призначення відповідного виду покарання.

По-третє, положення ч. 1 ст. 471 КПК, у яких зазначається, що при укладанні угоди сторони повинні визначити міру покарання та дати згоду на її призначення, не свідчать про те, що зазначені особи уповноважені встановлювати нові види покарання або їх строки та розміри, ніж ті, що передбачені у статтях Загальної частини КК. Як зазначив Конституційний Суд України у Рішенні від 26 січня 2011 року № 1-рп/2011, у справі про заміну смертної кари довічним позбавленням волі, відповідно до ст. 5 КК положення закону про кримінальну відповідальність, можуть бути змінені тільки іншим законом про кримінальну відповідальність. Отже, ні Рішення Конституційного Суду України, який повноважний лише визнавати неконституційними положення закону про кримінальну відповідальність, ні Кримінально-процесуальний кодекс України, завданням якого є забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду кримінального правопорушення, не

можуть змінювати положення закону про кримінальну відповідальність. Виключно кримінальними законами України визначаються діяння, які є злочинами, та встановлюється відповідальність за їх вчинення. Відповідно, пом'якшення кримінальної відповідальності, у тому числі покарання на підставі угод, повинно здійснюватися саме в межах, визначених Кримінальним кодексом України.

По-четверте, кримінальне та кримінально-процесуальне право є взаємозумовленими та взаємозалежними галузями права, які співвідносяться, відповідно, як зміст і форма. Кримінальне процесуальне право виконує забезпечувальну функцію щодо дії кримінального права. Через це у разі колізій між їх нормами перевагу слід віддавати кримінальному матеріальному праву [4, с. 137]. Саме цим, на наш погляд, обумовлено наявність у ч. 7 ст. 474, ч. 3 ст. 475 КПК вимог щодо перевірки відповідності умов угоди не тільки вимогам КПК, а й законам. Оскільки тільки у КК встановлюються граничні межі для видів покарань, звідси угода, в якій покарання узгоджене у розмірі (строку), який не передбачений у КК, не може бути затверджена, а покарання не може бути призначено судом.

Таким чином, на підставі зазначеного можна зробити висновок, що міра покарання, призначена на підставі угоди, не може бути нижчою від найнижчої межі, встановленої для відповідного виду покарання в Загальній частині КК. У свою чергу, такі судові рішення слід визнавати такими, що суперечать принципу законності, і тому вони повинні підлягати скасуванню.

Не менш проблемним питанням призначення міри покарання на підставі угод є питання щодо меж, у яких вона може визначатися, а саме, чи повинна узгоджена міра покарання обиратися виключно в межах відповідної санкції статті Особливої частини КК, або вона може бути менш суворою, ніж встановлено законом за вчинений злочин? Якщо ж допускається можливість обрання міри покарання з виходом за мінімальні межі відповідної санкції, то чи потрібно у таких випадках посилатися на положення ст. 69 КК?

Судова практика, яка складається на сьогоднішній день, свідчить, що непоодинокі випадки, коли при укладанні угоди сторони погоджуються на застосування менш суворого покарання, ніж передбачено санкцією статті за вчинений злочин. При цьому суд, затверджуючи таку угоду, посилається на ст. 69 КК. Так, вироком Солом'янського районного суду м. Києва від 10 січня 2013 року була затверджена угода про визнання винуватості, в якій за привласнення військового майна (ч. 2 ст. 410 КК) було призначено покарання із застосуванням ст. 69 КК у вигляді штрафу в розмірі 17 тисяч гривень [5]. В іншій справі один із районних судів Івано-Франківської області затвердив угоду про визнання винуватості, за якою особи за привласнення чужого майна (ч. 2 ст. 191 КК) було призначено покарання із застосуванням ст. 69 КК у вигляді штрафу в розмірі 2000 гривень [6].

Слід зазначити, що саме таку позицію займає Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, який у п. 3 Інформаційного листа «Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угоди» від 15.11.2012 № 223-1679/0/4-12 зазначив, що за наявності декількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, з урахуванням особи винного сторони угоди з огляду на положення статей 65, 75 КК у редакції Закону України від 13 квітня 2012 року № 4652-VI мають право, застосовуючи положення ст. 69 КК, визначати (узгоджувати): а) основне покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, або б) інше основне покарання, більш м'який його вид, не зазначений у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК за цей злочин; в) не призначати додаткове покарання, передбачене у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК як обов'язкове, за винятком випадків, встановлених ч. 2 ст. 69 КК [7].

Питання можливості застосування покарання з виходом за мінімальні межі санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, при укладанні угоди та її правової регламентації у теорії кримінального права вирішується по-різному. Так, деякі науковці допускають можливість обрання міри покарання з виходом за мінімальні межі санкції, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, із застосуванням ст. 69 КК лише при укладанні угоди про визнання винуватості. В той час як узгоджене покарання при укладанні угоди про примирення, на їх думку, повинно відповідати межах, передбаченим у санкції статті Особливої частини КК [8, с. 339, 341].

З точки зору інших фахівців, незалежно від виду угоди за наявності обставин та у порядку, передбаченому ст. 69 КК, сторони можуть узгодити покарання із виходом за мінімальні межі санкції статті Особливої частини КК. Так, С.М. Міщенко зазначає, що при укладанні угоди сторони вправі визначити не тільки міру покарання в межах санкції статті, а й обрати навіть менш суворо, ніж зазначено за вчинений злочин. Проте при такому пом'якшенні покарання сторони повинні дотримуватися вимог ст. 69 КК [9, с. 215].

В.І. Тютюгін, допускаючи можливість призначення покарання на підставі угод з виходом за мінімальні межі санкції, у той же час зауважує, що ні у ст. ч. 3 ст. 65, ні в ст. 69 КК не закріплено відповідних положень, згідно з якими приписи ст. 69 КК можуть бути використані при укладенні угоди. У зв'язку з цим вчений зазначає, що питання про можливість або, навпаки, неприпустимість призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено в санкції, при укладанні угод повинно бути більш чітко врегульовано безпосередньо в законі [10, с. 85, 86]. Цієї позиції дотримуються і М.Й. Вільгушинський та М.В. Сіроткіна, які відмічають, що законодавча побудова розділу XI Загальної частини КК дає можливість стверджувати про необхідність не лише визначення у цьому розділі правової підстави для призначення покарання на підставі угоди, а й вирішення питань, що пов'язані із

взаємоузгодженням із відповідними статтями КК України щодо призначення покарання, оскільки на практиці застосування закону про кримінальну відповідальність є можливим, наприклад, призначення покарання на підставі угоди співучасникам, за незакінчений злочин тощо. У зв'язку з чим автори пропонують доповнити розділ XI Загальної частини КК статтею 69 «Призначення покарання на підставі угоди» задля закріплення у матеріальному праві такого нового виду та способу призначення покарання [11, с. 108].

Останні точки зору є більш обґрунтованими. Уявляється, що при укладанні угоди сторони можуть узгодити міру покарання не тільки в межах санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, а й більш м'яку, ніж зазначено у цій санкції. По-перше, як свідчить аналіз чинного законодавства, ні кримінальний, ні кримінально-процесуальний закон не містить прямої заборони щодо такого способу визначення міри покарання. По-друге, оскільки, відповідно до положень статей 471, 472 КПК, сторони угоди наділяються повноваженнями щодо вирішення питання про можливість звільнення від відбування покарання з випробуванням, що є менш суворою формою реалізації кримінальної відповідальності, ніж реальне відбуття покарання, навіть якщо воно є більш м'яким, ніж передбачено в санкції за вчинений злочин, заперечування такої можливості є нелогічним. По-третє, закріплення у кримінальному процесуальному законі правового інституту укладення угод спрямовано на створення нової ідеології кримінальної політики нашої держави: протидії злочинності через компроміс, договір. Даний інститут повинен стимулювати осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, йти на співпрацю з владою, відшкодування заподіяної шкоди, примирення з потерпілим. У зв'язку з цим перевагами для обвинуваченого повинно бути не тільки звільнення від покарання; уникнення невизначеності щодо покарання у суді; у деяких випадках – застосування альтернативного покарання або його зниження [12, с. 331]. Звідси вбачається необґрунтованим заперечувати, що при укладанні угоди сторони не можуть узгодити міру покарання, яка є менш суворою, ніж зазначено законом за вчинений злочин, а зобов'язані керуватися виключно межами санкції.

Проте недостатком чинного законодавства слід визнати відсутність спеціальної норми, яка безпосередньо регулювала би порядок обрання такої міри покарання у цих випадках.

Аналіз тексту положень ст. 69 КК та ч. 4 ст. 374 КПК свідчить, що вони закріплюють виключно порядок визначення міри покарання саме судом, а не сторонами укладення угоди. Так, відповідно до ч. 1 ст. 69 КК, за наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, з урахуванням особи винного, суд, умотивувавши своє рішення, може призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом. Таким чином, закон у ст. 69 КК зобов'язує суд обґрунтувати своє рішення щодо призначення міри покарання з виходом за мінімальні межі санкції, у той час як, згідно з загальними засадами, в разі затвердження угоди на суд покладається лише обов'язок призначити покарання, узгоджене сторонами угоди (ч. 5 ст. 65 КК).

Згідно положень ч. 4 ст. 374 КПК у випадках, коли призначається більш м'яке покарання, ніж передбачено законом, при зазначенні *обраної судом* міри покарання робиться посилання на статтю 69 КК. Проте відповідно до приписів статей 471 та 472 КПК повноваження щодо обрання міри покарання покладаються на сторони укладення угоди про примирення або визнання винуватості, а не на суд.

На підставі цього можна зробити висновок, що правила щодо обрання менш суворого покарання, ніж передбачено законом за вчинений злочин, закріплені у ст. 69 КК, стосуються виключно випадків призначення покарання під час здійснення судового розгляду кримінального провадження у загальному порядку. Тобто у тих випадках, коли саме суд приймає рішення щодо доцільності пом'якшення покарання. Отже, чинні положення ст. 69 КК не розповсюджують свою дію на випадки обрання міри покарання на підставі угод.

Висновки. У зв'язку з цим вбачається доцільним у КК закріпити спеціальні положення, які регулювали би порядок обрання менш суворого покарання, ніж передбачено законом за вчинений злочин, при укладанні угоди про примирення або визнання винуватості. При цьому слід зазначити, що узгоджене покарання у таких випадках повинно обиратися відповідно до вимог, встановлених для виду покарання в Загальній частині КК.

Список використаних джерел:

1. Вирок Франківського районного суду м. Львова від 06.03.2013 у справі № 465/1561/13-к 1-кп/465/48/13 // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29781814>.
2. Вирок Яготинського районного суду Київської області від 22 липня 2013 року у справі № 382/1444/13-к // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32512599>.
3. Вирок Генічеського районного суду Херсонської області від 15.03.2013 у справі № 653/282/13-к // Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29985143>; Вирок Генічеського районного суду Херсонської області від 11.02.2013 у справі № 653/281/13-к // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/29226944>.
4. Письменський Є.О. Кримінальне матеріальне та процесуальне право: стержневі аспекти взаємодії / Є.О. Письменський // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ / Запорізький юридичний інститут ДДУВС. – Запоріжжя : ЗІЮ ДДУВС, 2010. – № 2. – С. 135–144.
5. Вирок Солом'янського районного суду м. Києва від 10 січня 2013 року у справі № 1-кп\2609\29\12// Єдиний реєстр судових рішень. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28518035>.

6. Вирок Надвірнянський районний суд Івано-Франківської області від 22 січня 2013 року у справі № 0911/3623/2012 // Єдиний реєстр судових рішень. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28740182>.

7. Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05.04.2013 р. «Про доповнення до інформаційного листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15.11.2012 № 223–1679/0/4–12 «Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод». – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0223740-13>.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – Т. 2. – 664 с.

9. Міщенко М. Принцип індивідуалізації покарання при укладенні угод про примирення та визнання винуватості / М. Міщенко // Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 11-12 жовтня 2012 р. – Х. : Право, 2012. – С. 214–217.

10. Тютюгин В.И. Некоторые вопросы назначения наказания по соглашению сторон в связи с принятием нового Уголовного процессуального кодекса Украины / В.И. Тютюгин // Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 11-12 жовтня 2012 р. – Х. : Право, 2012. – С. 81–86.

11. Вільгушинський М.Й. Погоджувальне правосуддя у кримінальній юстиції України: актуальні проблеми впровадження та застосування / М.Й. Вільгушинський, М.В. Сіроткіна // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2012. – № 6. – С. 97–112.

12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – Т. 2. – 664 с.

ЗАЄЦЬ І. С.,

ад'юнкт кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права

(*Національна академія внутрішніх справ*)

УДК 343.9+351.751:354.42/44

ДЕТЕРМІНАНТИ ЗЛОЧИННОГО ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ В УКРАЇНІ

На підставі узагальнення емпіричного матеріалу та проблем причинності, які досліджуються в теорії кримінології, автор поставив собі завданням з'ясувати особливості детермінації злочинного перешкодження законній професійній діяльності журналістів в Україні, визначити загальні детермінанти такого перешкодження у сучасних умовах.

Ключові слова: *засоби масової інформації, журналіст, детермінація, причини, умови, запобігання.*

На основании обобщения эмпирического материала и проблем причинности, которые исследуются в теории криминологии, автор поставил задание выяснить особенности детерминации преступного воспрепятствования законной профессиональной деятельности журналистов, определить общие детерминанты такого воспрепятствования в современных условиях.

Ключевые слова: *средства массовой информации, журналист, детерминация, причины, условия, предупреждение.*

Based on empirical generalizations and issues of causality are investigated by leading criminologists, the author set out to find out the features of the determination of criminal obstruction of journalistic activities, identify common determinants such interference in the modern world.

Key words: *media, journalist, determination, causes, conditions, prevention.*

Вступ. За своєю сутністю та змістовим наповненням відомості про детермінанти злочинів, зокрема передбачених ст. 171 КК України, є невіддільною складовою їх кримінологічного аналізу. При цьому загальновідомий у науці є той факт, що вивчення детермінант має важливе методологічне значення, оскільки визначає сенс і зміст соціально-правової природи злочинності, соціалізації особи злочинця, сприяє розробці спеціально-кримінологічних заходів запобігання.

Не дивлячись на невелику кількість зареєстрованих злочинів, передбачених ст. 171 КК України у минулих роках (6 – у 2009 р.; 9 – у 2010 р.; 3 – у 2011 р., 18 – у 2012 р.), вбачається тенденція до різкого зростання

